

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 150.— L., félévre 85.— B.
 Külföldre egész évre 250.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
 GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám,
 Megjelenik minden szombaton.

Gazdák tudósa — világ jóltevője.

1935. július 6-án volt ötven esztendeje annak, hogy a veszettség szörnyű betegsége ellen először ojtottak be embert. Ma, mikor minden jelentéktelen évfordulót nagy ünnepségek között ünneplünk meg, a legnagyobb hálátlanság és igazságtalanság lenne, ha *Pasteur* orvosról, a veszettség

borzalmas, halálhozó kinjainak legyőzőjéről nem emlékeznénk meg.

Pasteur (olv. Pasztör) 1822-ben született Franciaország egy hegyi faluskájában. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után Párisban az *École Normale* nevű tanárképző iskolába került. Itt elfogta a honvágy és hazament, hogy apja műhelyében a timár mesterséget folytassa. A falusi timár-műhely azonban szűknek bizonyult számára és már egy év múlva megint a párisi tanárképző intézetben tanult. Elérte azt, ami után mindig vágyakozott, hogy a francia tudományos élet középpontjába kerül.

Hosszu évek kitartó munkája mind több és több sikert hozott számára. Megtanította a francia bortermelőket, hogy boraikat hogyan védjék meg a romlástól, hogyan akadályozzák meg a legkülönbözőbb borbetegségek fellépését.

A borászattal kapcsolatos vizsgálatai útján az ecetesedés kérdését kezdte részletesen tanulmányozni. Kitartó kísérletezések során olyan tapasztalatokat szerzett, hogy a franciaországi ecetgyártást teljesen új alapokra fektette.

A selyemhernyók betegségeinek tanulmá-

nyozása és egyéb munkái annyira felőrölték szervezetét, hogy súlyos agyvérzést kapott. Egyik lába ennek következtében élete végéig félig béna maradt. Röviddel ezután a sörgyártás kérdéseivel foglalkozott. Közben olyan nagyszerű felfedezéseket tett, amelyek a tudományt nem is lépésekkel, hanem mérföldekkel vitték előre.

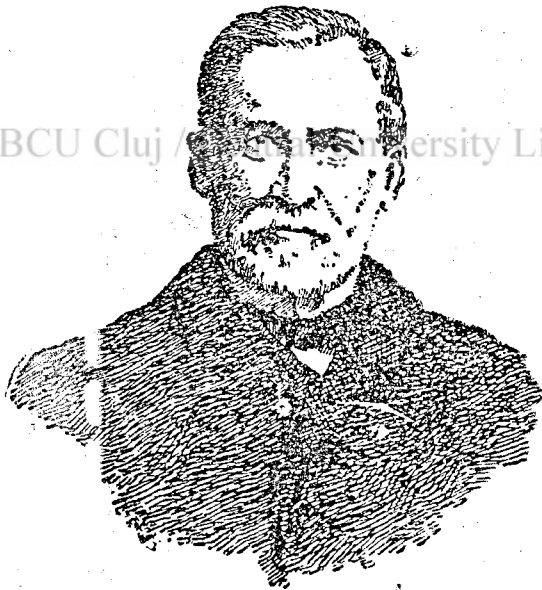
Elhatározta, hogy a legerőteljesebben hozzákezd a fertőző betegségek okainak és gyógyításának kiderítéséhez. Lépfene csirákkal a legkülönbözőbb kísérleteket végezte. Feltette magában, hogy ezt a betegséget, amelyik a gazdáknak annyi kárt okoz, le fogja győzni.

Egy állatorvosról hallotta *Pasteur*, hogy a Jura-hegységben különleges gyógyeljárással kezeli a lépfenét. *Pasteur* tanárségei kíséretében oda utazott. Itt kezdett derengeni *Pasteur* és munkatársai előtt, hogy a kiállott fertőző betegség után a szervezet alkalmassá válik a betegség elleni

védekezésre. — *Pasteur* életének döntő sikeréhez 68 éves korában jutott el. 1881. június 2-án a lépfene elleni harcot *Pasteur* eredményesen befejezte! A világlapok a legnagyobb elismeréssel hangján irtak erről az óriási sikerről.

Pasteur-t a sikerek mind előbbre, új munkára hajtották. Ellenfeleinek gunyolódása, érvelése nem kedvetlenítették el: az öreg ember rohamra indult a veszettség haláltokozó borzalmai ellen.

Munkatársainak segítségével három évi

Pasteur

megfeszített munka után jutott oda, hogy elmondhatta: „Kísérleti kutyáimnak egyikét sem ölte meg ez a szer és minden kutyám védettnek bizonyult a veszettség ellen. Feltétlenül bizonyos, hogy ez a szer éppen így fog hatni embereken is. Igen, de hátha mégis...”

1885. július 6-án ezelőtt 50 évvel egyszerű falusi asszony kereste fel. Az asszony kilenc éves fiút vezetett Pasteur elé és könyörgött, hogy mentse meg Józsi fiát, akit ezelőtt két nappal veszett kutya mart meg. Pasteur megvizsgálta a fiút, majd két hirneves orvosprofesszorral is megbeszélte a dolgot. Miután a két tanár kijelentette, hogy a fiúcska, ha semmit sem tesznek vele, feltétlenül meghal, Pasteur elhatározta, hogy a kísérleti állatok kezelése során kialakult módszer szerint fogja gyógyítani a fiút.

1885. július 6-án, ötven évvel ezelőtt, megtörtént az első oltás a veszettség ellen. Pasteur

ezután 14 napon át fokozatosan erősödő szert ojtott a kis fiuba és az eredmény bámulatba ejtette az egész művelt világot. A veszett kutya által megmart Józsi fiu nem kapta meg a szörnyű betegséget.

1892-ben megérte Pasteur, hogy a köztársasági elnök karján vezette fel az emelvényre, hogy a tiszteletére vert érmet átvegye. Ezután már nem sokáig élt. 1895-ben halt meg egy Páris melletti falucskában. Halálos ágya mellett felesége állott, aki hűségesen kitartott az emberfeletti munkában ura mellett.

Pasteur nem volt orvos és mégis az emberiség legnagyobb orvosainak sorába tartozik. Az apostolok munkája mindég áldozatos és szenvedésekkel teli. Pasteur sem volt kivétel ez alól, de bizonyos, hogy munkájának eredményében nagy örömet lelt és hogy életéből az egész emberiségre áldás sugárzott.

Templomot és iskolát építettek a Galaci-i magyarok.

Romániai magyar népünk galaci szóróvágában 1935 június 16-án jövőt építő szép ünnep volt. Felszenteltük templomunkat és iskolánkat.

Galaci magyarságunk örömmel készült ez ünnepélyre felekezetre való különbség nélkül. Gyermekeink szorgalmasan tanulták Galaci egyetlen magyartannyelvű iskolájában, — a mi

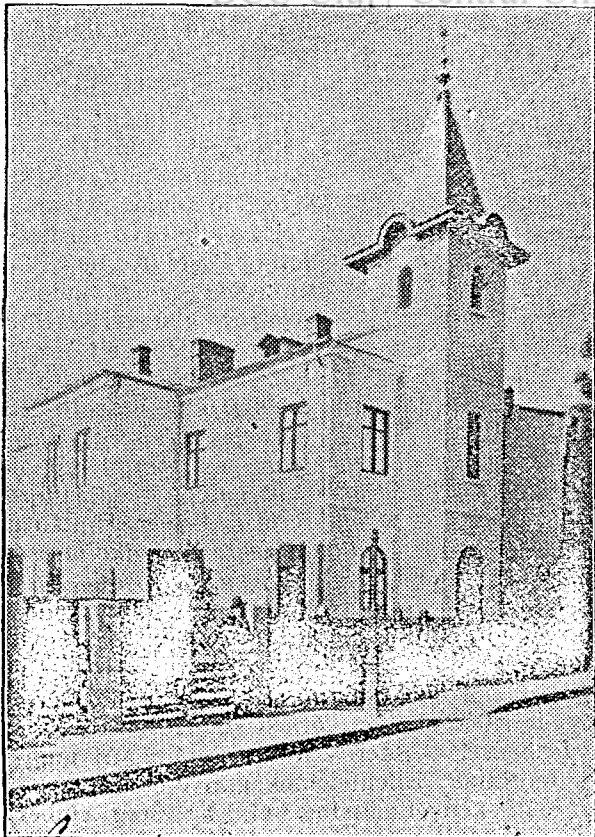
iskolánkban — édes anyanyelvünkön szerepeiket és tudományukat, amit adhat nemzetünk virágoskertje: az iskola.

Templomunk nagyon kicsinek bizonyult az örvendező sereg befogadására, úgy hogy az udvart is teljesen betöltötte a résztvevők sokasága. A szenátortól a szolgálalegényig, az előkelő urinőtől a falusi szolgáló leányig, mind ugyanazon öröm a szívből, ugyanazon mélység a hitben és forróság a szeretetben.

Az ünnepségek során Dakó Lajos galaci lelkész olvasta fel az egyházközség rövid történetét, utána az építés történetét az adakozók névsorával. Egyházközségünk 1863 június havában alakult Czelder Márton misszionárius buzgólkodásából. 1868 február 15-én megveszi jelenlegi telkünket, 1868 november 1-én kész a régi épület, az egész kerül 717 aranyba. 1934 augusztus 6-án kezd épülni jelenlegi épületünk, 1934 december 15-re készül el. Épült a galaci hívek és részben az egész romániai magyarság adományaiból, összesen 340.000 lej költséggel, amelyből van még 60.000 lej adósságunk.

Most pedig Románia egész magyarságához, mindenütt lakó magyar testvéreinkhez fordulunk kérő szóval. Küldjétek el adományaitokat, hogy kifizethessük hátralevő adósságunkat! Ha megszabadulunk nyomasztó adósságunktól, szabadon, nyugodtan élhetünk nemes feladatunknak. Gondoljátok meg, hogy aki nálatok kenyérelenné vált, az itt keres kenyeret. Azért kérünk, hogy adhassunk. Csak most kérünk, de mi mindig adni fogunk: vigasztalódást, segítséget, támogatást a rászorultaknak, hajlékot minden nemes, jó megmozdulásnak.

Szíves adományaitokat a következő címre küldjétek: Parochia Calvină Galați, Strada Codreanu 46. — A galaci magyar református egyház gondnoksága.

A Galaci-i református templom.

Egy lépéssel előre!

Örvendetes hír címen valóban örvendetes eseményt jelentünk be hírrovatunkban. A református egyház az Aiud-i Bethlen Kollégium kötelékében gazdasági iskolát szervez Ciunbrud községi birtokán. A gazdasági iskola alkalmazkodik a helyi viszonyokhoz, amennyiben főképpen a szőlőművelés és kertészet szakismereteinek oktatását tűzte ki feladatának. Ez a célkitűzés egyúttal az általános magyar érdekek is legjobban megfelel. A másik két magyar gazdasági iskolánk ugyanis elsősorban a mezőgazdasági termelés legfontosabb ismereteit igyekeznek minél szélesebb körben kiterjeszteni. Igazán örvendetes hír, hogy a Bethlen Kollégium szárnyai alatt olyan intézmény létesül, amely az általános gazdasági ismeretek mellett Erdély áldott földjének és éghajlati viszonyának két nagy lehetőségét: a kertészetet s annak keretében kiváltképpen a gyümölcsstermelést és szőlőművelést vette munkatervébe.

Az iskola létesítése különösen örvendetes hírt jelent a „Magyar Nép” olvasóinak és munkatársainak is. Ennek a szellemi munkaközösségnek ugyanis kezdettől fogva irányító eszméje volt a nép gazdasági növelése, a falu fejlődésének a haladás szellemében való irányítása. A „Magyar Nép” — ezt hivatkozás nélkül megállapíthatjuk, — meg is tette, amit a mi nehéz, nyomasztó viszonyaink között meg lehetett tenni: gondos

utánjárással igyekezett figyelni külső országok mezőgazdasági mozgalmait, hírt adott ezeknek céljairól, eredményeiről, beszámolt a termelés szervező és értékesítő mozgalmairól éppen úgy, mint a találmányokról, új meg új eljárásokról, gazdasági természetű fölfedezésekről.

Törekvésünknek meg is volt a legfőbb eredménye: fölébresztette, vagy ahol jelentkezett, ébren tartotta a haladás vágyát. De bár egyik-másik téren kézzelfogható eredményeket is értünk el: mégis éreznünk kellett igazhirdetésünk fogyatékoságát. A leszűrt tanulságok gyakorlati bemutatására, a jó tanácsoknak a példa erejével való megerősítésére ugyanis nem volt lehetőségünk. Nagyon örvendetes hír tehát számunkra minden gazdasági iskola vagy tanfolyam létesítésének híre, mert ezekben a mi hiányérzetünk kielégítését látjuk: az ige itt is, ott is testet ölt az iskola tervszerű, gyakorlati munkájában!

Az új gazdasági iskola megnyitásának hírért bizonyosan örömmel fogadják gazdatestvéreink is. Eggyel tehát megint megszorodott a gazdálkodás tudományának hajléka és ez azt jelenti, hogy a magyar élet, a magyar megmaradás számára egy új erőforrás keletkezett. Hisszük, hogy az ujonnan kitarult kapukon seregestől fognak a haladás szent forrásához járulni a szemjuhozó magyar lelkek!

Előszó

A Habsburgok Ausztriában. Az osztrák kormány határozata szerint a volt Habsburg uralkodóház tagjai visszatérhetnek Ausztriába s a régebben elkobzott családi vagyonukat is vissza kapják. Ez a rendelkezés egyáltalában nem jelenti azt, hogy Ausztria császári trónját is elfoglalhatja a trón örököse. Legalább is ez idő szerint nem, bár általában úgy tartják, hogy az imént említett intézkedések valójában a császárság visszaállításának előkészítésére történtek, még pedig olasz ta-

nácsra. Mussolini ugyanis azt tartja, hogy az osztrák császárság feltámasztása komoly védelem az Ausztriát állandóan fenyegető német elnyelés ellen. Viszont a kisanant s Franciaország most is a leghevesebben ellenzik az osztrák császárság visszaállítását s azzal a tervvel foglalkoznak, hogy, ha a fenyegető olasz-abesszin háború kitör, meg fogják szállni Ausztriát, elsősorban nem is a császárság visszaállításának megakadályozására. Ez, amint már említettük, a közel jövőben nem következik be. De a kisanant attól tart, hogy Németország fel fogja használni Olasz-

országnak afrikai iekötöltségét s egy hirtelen betöréssel, magához csatolja Ausztriát.

Amint látható, az Afrikában bekövetkező háború még Középeurópában is okozhat háborus bonyodalmakat, mert alig hihető, hogy Németország és Lengyelország elnézzék, hogy a kisanant megszállja Ausztriát. Már pedig, ha közbe lépnek, már elkerülhetetlen az európai háború.

Küszöbön az afrikai háború. Olaszország két hadosztályt mozgósított s már Afrikába szállított csapatai megerősítésére ezeket is Afrikába küldi. Az abessziniai kormány is nagy

eréllyel készül a háborúra, aminek teljes megindulását augusztus végére várják. Ekkor szünik meg azon a vidéken a szokásos nagy nyári esőzés s válik lehetővé a rendszeres hadjárat vittele.

Bár az olasz hadsereg hatalmas és felszerelése elsőrangú, hosszas és elkeseredett háborúra van kilátás. Abesszinia lakossága igen jó katona, felszerelése is kielégítő, s emellett ismeri a zeg-zugos, hegyes-völgyes, részben erdővel s járhatatlan bozóttal borított területet, ami nagy előnye, annál inkább, mert a terület általában nem alkalmas nagy hadseregek felvonulására. Ezért hosszabb s nagyon véres és kegyetlen háborúval kell számolni, aminek hatása lesz a háboruban résztvevő, de Abessziniában érdekelt európai hatalmakra is, elsősorban Angliára. Az angol kormány már megtette az előkészületeket Abesszinia északi részének megszállására. Ez viszont Franciaországban és különösen Olaszországban kelthet nagy izgalmat. Napról-napra erősebb az olasz-francia összefertés, még pedig Anglia ellen, amely ugyan most is igyekszik a háborút megakadályozni.

Az aggódó Párizs. Julius tizennegyedikén van a francia szabadság ünnepe. Ezt ország-szerint nagy tömegek ülik meg, nagy utcai felvonulásokkal. Most az a hír, hogy Párizsban a jobboldali pártok fegyveresen fognak felvonulni és megkísérik a hatalom átvételét. Lehet, hogy ez a híresztelés alaptalan. De így is véres összeütközések lehet okozója, ha a jobb- és balpárti tömegek összekerülhetnek. Ezért a párizsi rendőrség magyszabású intézkedéseket tett az összeütközések megakadályozására. Első sorban egymás-

tól távol eső területeket jelölt ki az ellentétes gondolkozású tömegek felvonulására, de ezen kívül nagy rendőri és katonai készültséget vont össze Párizsban, hogy azonnal lehessen közbelépni, ha baj van.

Amint látszik, a francia kormánynak külpolitikai és pénzügyi bajain kívül belpolitikai nehézségei is vannak.

Az új német hajóhad. Aüg kötötték meg az angol-német tengeri egyezményt, máris hírül adják újonnan épített nagy német hadihajók tengerre bocsátását. Rövid idő alatt, talán még ebben az évben a tengeren lesz az egész német haderő. Ez természetesen azt mutatja, hogy az egyezés valójában már kész helyzetet ismert el. Francia részről ugyan most is szemrehányólag támadják Angliát a megegyezésért, de talán bölcs dolog volt elfogadni azt, amin változtatni úgy sem lehet s szerződéssel kötni le Németországot.

Belpolitikai hírek

A magyar érdekek védelmében. Az utóbbi évek elvakult politikája nagy aratást végzett a magyar tisztviselők soraiban. Egyes pártok minden törekvésének az volt a célja, hogy a magyar tisztviselők ellen minél mostohább hangulat fejlődjen ki. De a kormány, a városok, vármegyék sem viselkedtek az igazságnak és méltányosságnak megfelelően azokkal a magyar emberekkel szemben, akik az új viszonyokhoz alkalmazkodva, pontos lelkiismeretességgel, hozzáértéssel és gyakorlati tapasztalattal látták el hivatalos teendőiket. Egymás után következtek a tisztviselők elbocsátásai néha törvényesen, néha szörvénnyosan, de állandóan folyt a magyar tisztviselői kar elvérezése.

Legtöbbnyire az elemi méltányosságot is megtagadták a kenyér nélkül maradt emberektől. A Magyar Párt utóbbi időben arra is kiterjesztette védő eljárásait, hogy azok, akiket állásukból elbocsátottak, legalább nyugdíjukat megkapják s így a teljes nyomorúságtól megszabaduljanak.

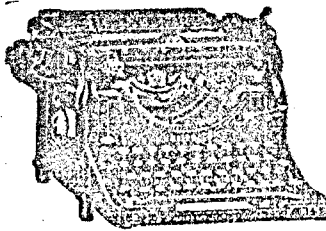
A Magyar Párt ilyen cézzattal a mostani kormánnyal is sokszor tárgyalt. Tatarescu miniszterelnök ígéreteket is tett, hogy a kormány az elbocsátott magyar tisztviselők nyugdíját rendezni fogja. Miután az ígélet beváltására komoly lépés nem történt, a parlamenti csoport nevében Wilier képviselő az alábbi beadványt intézte Tatarescu miniszterelnökhöz:

Miniszterelnök ur,

mikor a Magyar Párt parlamenti csoportja tiszteltgett Excellenciál előtt, nagy megértéssel méltóztatott kijelenteni, hogy

Írógépek

Smith Premier No 60. Remington, Underwood és Corona írógépek árában kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellekekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépből nagy raktár.

"RAPID"

ÍRÓGÉPVÁLLALAT
CLUJ, STR. REGINA MARIA 33.

a nyelvvizsgán elbukott magyar tisztviselőket legalább nyugdíjukat meg fogják kapni.

Ezzel szemben az a helyzet, hogy úgy az igazságügyminisztériumban, mint a közlekedésügyiben (posta) még azoknak nyugdíjkérvényét is visszatartják és nem továbbítják a nyugdíjpénztárhoz, akik betegségüket szabályszerűen igazolják, tehát feltétlenül joguk van a nyugdíjra.

Tudomásomra jutott, hogy többszöri közbenjárásunk folytán most Nagyméltóságodhoz fordultak utbaigazításért az érdekelt minisztériumok. Tisztelettel kérem tehát Excellenciádat, hogy ez elvi kérdésben, szerencsésen tisztviselőink érdekében milőbb dönteni s a föltett kérdésre kedvező választ adni kegyeskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem kifejezését:

Willer József dr.

képviselő, a magyar parlamenti csoport főtitkára.

Pál szerb herceg látogatása Romániában. Sándor király halála óta Szerbia kormányzatának uralkodói teendőit Pál herceg látja el. Pál herceg a közelmult napokban meglátogatta Károly királyt Sinaiában s a látogatás során a két állam vezető politikusai tüzetes megbeszélést folytattak a külpolitika időszerű kérdéseiről. Különösen az ausztriai helyzetet beszéltek meg alaposan. A főkérdés az volt, hogy Románia és Jugoszlávia milyen magatartást fog tanúsítani abban az esetben, ha a Habsburgok visszafordulnának és újra hatalomra lépnek Ausztriában. Kiszírt hírek szerint a csehek mindenek teljeseleg egyetértésben a legutóbbi másikat két országával

s ezért a Sinaiai tanácskozáskat további tárgyalások fogják követni.

Nyaralás címén tájékoznak külföldön az ellenzék vezetői. A nemzeti parasztpárti vezetők egymás után utaznak külföldre. Ezeknek az utazásoknak nem kizárólag üdülés a célja. Lupu pénteken indult el egy csehszlovákiai fürdőhelyre, ahol három hetet tölt, majd Párisba és Londonba utazik. A napokban indulnak el Maniu, Mihalache és Madgearu. A nemzeti parasztpárti politikusok tájékozáskat akarnak szerezni a külföldi viszonyokról.

HÍREK

Örvendetes hír.

Ismét egy lépés történt gazdasági szakoktatásunk kiépítése felé a ciumberudi szőlészeti és gyümölcsészeti jellegű gazdasági szakiskola engedélyezésével. A román kir. földmivelésiügyi minisztérium több ízben tanujelét adta annak, hogy mennyivel magasabb fokon áll a kisebbségi kulturpolitika megértése terén, mint a közoktatásügyi minisztérium. Bizonyítéka ennek a már évek óta működő két magyar tannyelvű gazdasági iskolánk. Örömmel jegyezzük fel újólág, hogy a gazdasági tudás terjesztése te

rén ismét egy lépést haladt előre erdélyi magyarságunk s e lépését jóindulat követi az illetékes állami hatóságok részéről. Az eddigi két magyar gazdasági iskola tömött padsorai arra mutatnak, hogy kisebbségi vezetőink helyes uton járnak, amikor a falvakat tették meg a gazdasági jövő kiépítése terén az új idők tengelyének. Meg vagyunk győződve, hogy a ciumberudi iskola padjai is épen oly rövid idő alatt telnek meg tudományra szomjas gazdákkal, mint a másik két iskoláé. Ciumberud szintén alkalmazkodik a kisgazda életmódjához és csupán a téli oktatást vezeti be. Tanév kezdete október 15, vége április 15, de ez idő alatt kenyérkereseti kiképzésre is gondolt, mert kertészeti és szőlészeti szakban olyan tudást törekedik adni, mely minden tekintetben megfelel a modern idők követelményeinek.

Az új gazdasági iskola címe: Bethlen Kollégium Téli Gazdasági Iskolája Aiud, jud. Alba. Felvételért szept. 1-ig adandók be a kérések, születési, állampolgársági-, vagyoni-, erkölcsi-, iskolai- (4 elemi osztóról) és orvosi bizonyítvány becsatolása mellett. Az iskola internátussal és konviktussal kapcsolatos, melyek összdíja 6 hónapra 3845 L., tandíj nincs, jóltanuló szegénysorsú fiúk számára ösztöndíjas helyek is vannak.

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

UJ CIMBORA

című képes gyermeklapból. Megjelenik havonta háromszor. Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

eréllyel készül a háborúra, aminek teljes megindulását augusztus végére várják. Ekkor szünek meg azon a vidéken a szokásos nagy nyári esőzés s válik lehetővé a rendszeres hadjárat vittele.

Bár az olasz hadsereg hatalmas és felszerelése elsőrangú, hosszas és elkeseredett háborúra van kilátás. Abesszinia lakossága igen jó katona, felszerelése is kielégítő, s emellett ismeri a zeg-zugos, hegyes-völgyes, részben erdővel s járhatatlan bozóttal borított területet, ami nagy előnye, annál inkább, mert a terület általában nem alkalmas nagy hadseregek felvonulására. Ezért hosszabb s nagyon véres és kegyetlen háborúval kell számolni, aminek hatása lesz a háboruban részt vevő, de Abessziniában érdekelt európai hatalmakra is, elsősorban Angliára. Az angol kormány már megtette az előkészületeket Abesszinia északi részének megszállására. Ez viszont Franciaországban és különösen Olaszországban kelthet nagy izgalmat. Napról-napra erősebb az olasz-francia összetartás, még pedig Anglia ellen, amely ugyan most is igyekszik a háborút megakadályozni.

Az aggódó Párizs. Julius tizennegyedikén van a francia szabadság ünnepe. Ezt ország-szerint nagy tömegek ülik meg, nagy utcai felvonulásokkal. Most az a hír, hogy Párizsban a jobboldali pártok fegyveresen fognak felvonulni és megkísérik a hatalom átvételét. Lehet, hogy ez a híresztelés alaptalan. De így is véres összeütközések lehet okozója, ha a jobb- és balpárti tömegek összekerülhetnek. Ezért a párizsi rendőrség nagyszabású intézkedéseket tett az összeütközések megakadályozására. Első sorban egymás-

tól távol eső területeket jelölt ki az ellentétes gondolkozású tömegek felvonulására, de ezen kívül nagy rendőri és katonai készültséget vont össze Párizsban, hogy azonnal lehessen közbelépni, ha baj van.

Amint látszik, a francia kormányának külpolitikai és pénzügyi bajain kívül belpolitikai nehézségei is vannak.

Az új német hajóhad. Aig kötötték meg az angol-német tengeri egyezményt, máris hírül adják ujonnan épített nagy német hadihajók tengerre bocsátását. Rövid idő alatt, talán még ebben az évben a tengeren lesz az egész német haderő. Ez természetesen azt mutatja, hogy az egyezés valójában már kész helyzetet ismert el. Francia részről ugyan most is szemrehányólag támadják Angliát a megegyezésért, de talán böles dolog volt elfogadni azt, amin változtatni úgy sem lehet s szerződéssel kötni le Németországot.

Belpolitikai hírek

A magyar érdekek védelmében. Az utóbbi évek elvakult politikája nagy aratást végzett a magyar tisztviselők sorában. Egyes pártok minden törekvésének az volt a célja, hogy a magyar tisztviselők ellen minél mostohább hangulat fejlődjen ki. De a kormány, a városok, vármegyék sem viselkedtek az igazságnak és méltányosságnak megfelelően azokkal a magyar emberekkel szemben, akik az új viszonyokhoz alkalmazkodva, pontos lelkiismeretességgel, hozzáértéssel és gyakorlati tapasztalattal látták el hivatalos teendőiket. Egymás után következtek a tisztviselők elbocsátásai néha törvényesen, néha szörványosan, de állandóan folyt a magyar tisztviselői kar elvézése.

Legtöbbnyire az elemi méltányosságot is megtagadták a kenyér nélkül maradt emberektől. A Magyar Párt utóbbi időben arra is kiterjesztette védő eljárásait, hogy azok, akiket állásukból elbocsátottak, legalább nyugdíjukat megkapják s így a teljes nyomorúságtól megszabaduljanak.

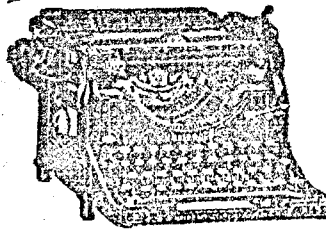
A Magyar Párt ilyen céllal a mostani kormánnyal is sokszor tárgyalt. Tatarescu miniszterelnök ígéreteket is tett, hogy a kormány az elbocsátott magyar tisztviselők nyugdíját rendezni fogja. Miután az ígélet beváltására komoly lépés nem történt, a parlamenti csoport nevében Wilker képviselő az alábbi beadványt intézte Tatarescu miniszterelnökhöz:

Miniszterelnök ur,

mikor a Magyar Párt parlamenti csoportja tiszteltgett Excellenciául előtt, nagy megértéssel méltóztatott kijelenteni, hogy

Írógépek

Smith Premier No 60. Remington, Underwood és Corona írógépek árában kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellekekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépből nagy raktár.

"RAPID"
ÍRÓGÉPVÁLLALAT
CLUJ, STR. REGINA MARIA 33.

a nyelvvizsgán elbukott magyar tisztviselők legalább nyugdíjukat meg fogják kapni.

Ezzel szemben az a helyzet, hogy úgy az igazságügyminisztériumban, mint a közlekedésügyiben (posta) még azoknak nyugdíjkérvényét is visszatartják és nem továbbítják a nyugdíjpénztárhoz, akik betegségüket szabályszerűen igazolják, tehát feltétlenül joguk van a nyugdíjra.

Tudomásomra jutott, hogy többszöri közbenjárásunk folytán most Nagyméltóságodhoz fordultak utbaigazításért az érdekelt minisztériumok. Tisztelettel kérem tehát Excellenciádat, hogy ez elvi kérdésben, szerencsétlen tisztviselőink érdekében mielőbb dönteni s a föltett kérdésre kedvező választ adni kegyeskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem kifejezését:

Willer József dr.

képviselő, a magyar parlamenti csoport főtitkára.

Pál szerb herceg látogatása Romániában. Sándor király halála óta Szerbia kormányzatának uralkodói teendőit Pál herceg látja el. Pál herceg a közelmult napokban meglátogatta Károly királyt Sinaiban s a látogatás során a két állam vezető politikusai tüzetes megbeszélést folytattak a külpolitikai időszakos kérdéseiről. Különösen az ausztriai helyzetet beszéltek meg alaposan. A főkérdés az volt, hogy Románia és Jugoszlávia milyen magatartást fog tanúsítani abban az esetben, ha a Habsburgok visszatérnének és újra hatalomra kerülnek Ausztriában. Kiszírt hírek szerint a csehek mindenek teljesebb egyetértésben a szomszédos másikat két országával

s ezért a Sinaia-tanácskozással további tárgyalások fogják követni.

Nyaralás címén tájékoznak külföldön az ellenzék vezetői. A nemzeti parasztpárti vezetők egymás után utaznak külföldre. Ezeknek az utazásoknak nem kizárólag üdülés a célja. Lupu pénteken indult el egy csehszlovákiai fürdőhelyre, ahol három hetet tölt, majd Párisba és Londonba utazik. A napokban indulnak el Maniu, Mihalache és Madgearu. A nemzeti parasztpárti politikusok tájékozódást akarnak szerezni a külföldi viszonyokról.

Hírek

Örvendetes hír.

Ismét egy lépést történt gazdasági szakoktatásunk kiépítése felé a ciumberudi szőlészeti és gyümölcsészeti jellegű gazdasági szakiskola engedélyezésével. A román kir. földművelésügyi minisztérium több ízben tanujelét adta annak, hogy mennyivel magasabb fokon áll a kisebbségi kulturpolitika megértése terén, mint a közoktatásügyi minisztérium. Bizonyítéka ennek a már évek óta működő két magyar tannyelvű gazdasági iskolánk. Örömmel jegyezzük fel újlag, hogy a gazdasági tudás terjesztése te

rén ismét egy lépést haladt előre erdélyi magyarságunk s a lépését jóindulat követi az illetékes állami hatóságok részéről. Az eddigi két magyar gazdasági iskola tömött padosrai arra mutatnak, hogy kisebbségi vezetőink helyes uton járnak, amikor a falvakat tették meg a gazdasági jövő kiépítése terén az új idők tengelyének. Meg vagyunk győződve, hogy a ciumberudi iskola padjai is épen oly rövid idő alatt telnek meg tudományra szomjas gazdákkal, mint a másik két iskoláé. Ciumberud szintén alkalmazkodik a kisgazda életmódjához és csupán a téli oktatást vezeti be. Tanév kezdete október 15, vége április 15, de ez idő alatt kenyérkereseti kiképzésre is gondol, mert kertészeti és szőlészeti szakban olyan tudást törekedik adni, mely minden tekintetben megfelel a modern idők követelményeinek.

Az új gazdasági iskola címe: Bethlen Kollégium Téli Gazdasági Iskolája Aiud, jud. Alba. Felvételért szept. 1-ig adandók be a kérések, születési, állampolgársági, vagyoni, erkölcsi-, iskolai- (4 elemi osztóról) és orvosi bizonyítvány becsatolása mellett. Az iskola internátussal és konviktussal kapcsolatos, melyek összdíja 6 hónapra 3845 L., tandíj nincs, jóltanuló szegénysorsú fiúk számára ösztöndíjas helyek is vannak.

Kérjen mutatószámot gyermeke számára az

UJ CIMBORA

című képes gyermeklapból. Megjelenik havonta háromszor. Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Szabályozni próbálják az árakat. A drágaság minden téren olyan rohamosan emelkedik, hogy a kormány jónak látta bizottságot küldeni ki az árak szabályozására. A bizottság megállapította, hogy a bőriparban 24, kézműárakban 20, gyermekárakban 22, gyógyszerészeti cikkekben 20, gyapotban 30 százalékos áremelkedés tapasztalható október óta. Mivel már a bizottság működésének kezdetén volt 10 százalékos emelkedés az év elejéhez képest, az áremelkedés mértéke felülhaladja a harminc százalékot. Legszomorubb a dologban, hogy maga a kormány is olyan intézkedéseket tett, amelyek éppen a legszükségesebb cikkek, a kenyérnek az árát növelték meg. Az újabb kirótt illetékek révén minden kilogramm liszt 1 lej 50 banival drágult meg. A liszt illetékének behajtására a kormány nagyon szigorú intézkedéseket tett, még a fuvarosokat is súlyosan megbüntetik, akik bárca nélküli lisztet szállítanak.

Kivándorolnak a romániai törökök. Románia ama területein, amelyek a Fekete-tenger közelében fekszenek, ma is sok török él. A törökök száma azonban napról napra apad, mert a török kormány felszólítására állandóan folyik a kivándorlás Törökország területére. Különösen Dobrudzsa török lakóit fogta el a kivándorlás, illetőleg az őshazába való visszatelepülés vágya. Aratás után mintegy 60 ezer török hagyja el örökre Románia területét.

Saját falujának árulója. Az erdélyi magyarság életének egyik legszomorubb tünete, hogy akadnak elvetemedett magyar emberek, akik följelentéseikkel, árulkodásaikkal nagy bajokat

izgalmakat zudítanak falujukra. Fogarasi József, asztalos például egyik Ciuc megyei községben azzal a hamis váddal állt a hatóságok elé, hogy az építkezés alkalmával a torony keresztgömbjébe államellenes tartalmú iratokat rejtettek. A vád megvizsgálása végett esendőrök jelent meg a faluban s arról értesítette Török Ferenc esperes plebánost, hogy az ügyesség elrendelte a toronygomb levételét és megvizsgálását. A fölháborodott nép között nem akadt, aki a szomorú feladatra vállalkozott volna s így a esendőrök Fogarasi asztalost kényszerítették a torony megmászására. Fogarasi az iratokkal teli ládikát le is szállította a toronyból. Mialatt azonban a esendőrök a ládika lefoglalásával foglalkoztak, az összegyűlt tömeg felháborodásában üzöbe vette Fogarasiat, úgy, hogy ez kénytelen volt újra fölszaladni a toronyba s az éjszakát ott töltötte a keresztényig reggel újra megjelent a karhatalom s Fogarasinak lehetővé tette a menekülést. Ezek az események négy évvel ezelőtt történtek. Azóta régen kiderült már, hogy a toronygomb iratai

között nem volt olyan, ami Fogarasi vádját igazolta volna. Az ügy azonban mégsem jutott nyugvópontra, mert az ügyesség vád alá helyezte azokat, akik Fogarasi üldözőbe vették. Már többször tüztek ki tárgyalást a vádlottak ellen, de a hatóság tanui, a esendőrök egyszer sem jelentek meg. Emiatt a legutóbbi tárgyalást is szeptemberre kellett halasztani.

Megzavart fürdőzés. Ciceu községének virágzó kis fürdője van a Hargitában. Az idén is szép közönség gyűlt össze a fürdő pompás vizének és fenyves levegőjének élvezésére. A fürdőzést azonban megzavarta az a körülmény, hogy a napokban a meleg fürdő egész berendezése leégett. A tulajdonos község elhatározta, hogy a meleg fürdőt még a nyár folyamán helyreállítja.

Kölcsönkért uraság.

Laval francia külügyminiszter a minapában politikai látogatást tett Oroszországban. A francia külügyminisztert fényes külsőségek között fogadták és egyik ünnepség a másikat érte oroszországi tartózkodása alkalmával. A fényes fogadtatás és

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen küld a
kiadóhivatal: Ciuj Str. Baron L. Pop
5. szám.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

öltözékek eredete most derült ki. Miután a francia külügyminiszter elutazott Moszkvából, az utcai hirdetési oszlopokon a következő szövegü felhívás jelent meg:

Felhívás! Mindazok, akik Lavál francia külügyminiszter látogatása alkalmából a diszleóadásokra és fogadóestélyekre a hatósági felruházási intézettel estélyi öltözéket kaptak kölcsön, tartoznak azokat a kölcsönző intézethez haladéktalanul beszolgáltatni.

Kellemetlen hivatal. A végrehajtók nem egyszer kerülnek kellemetlen helyzetbe. Néha a halál elől kell futással menekülniök, néha vagyonukban szenvednek kárt. Közlebből Treiscaune-n, Turia községben kigyulladt Sturgasiu George adóvégrehajtó háza. Megállapították, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. A tettes kilétét még nem sikerült megállapítani.

Oroszországban a földet vizsgálják a kisgazdáknak. Mint ismertetés, Oroszországban a kisgazdák földjeit is állami tulajdonba vették és kommunista alapon próbálták megműveltetni. A kísérlet azonban nem sikerült, a gazdák elhanyagolták a termelést. Ezért most a szovjet urai azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a falusi gazdák birtokait újra magántulajdonba boesátják.

Alagút a tenger alatt. Japán 1910-ben vette birtokába Korea felszigetét. A gyarmat gyorsan felvirágozott s évről évre na-

gyobb jelentőségre tett szert Japán gazdasági életében. Most Japán még szorosabban magához akarja kapcsolni gyarmatát: a tenger alatt-Koreaig 150 kilométeres alagutat épít. A munkálatra óriási összeget irányoztak elő.

Pusztító árvizek. Mialatt nálunk a növényzet már sinyleni kezd a szárazságot, Amerika és Ázsia egyes vidékein óriási árvizek pusztítanak. Newyork államban akkora területet öntött el az árvíz, mint Románia területének egyharmada. Nagyon sok ember vesztette életét, a kár óriási. A hatóságok az élelmi készleteket lefoglalták, hogy az árvízszujtotta vidékeket élelemmel lássák el. Kinában szintén sok halálos áldozata van a kiáradt folyóknak.

Embertelen kalauz. Timișoara-n nagy megütközést keltett az alábbi eset: Nagy Lajos turdai illetőségű lakóst ajultan találták az utcán. Amint magához tért, elmondotta, hogy az aradi vonalon valami vitája támadt a vonat kalauzával, aki haragjában ledobta a robogó vonatról. Az esés következtében olyan sulyosan megsérült a fején, hogy alig tudott a városba bevándorozni. Nagy Lajost kórházba szállították, a kalauz ellen pedig megindították az eljárást.

Tüzek Salaj megyében. A vörös kakas-mostanában nagy károkat tesz Salaj megye falvaiban. Tircam községben közlebb-ről tíz ház égett le, mielőtt még

a Carci-i tűzoltóság a helyszínre érkezett volna. Perceiu-ban Kovács Péter gazda udvarán keletkezett a tűz s leégett négy kazal szalma, egy istálló és egy gabonarakár, az abban elraktározott terményekkel és gépekkel együtt. A kár 70 ezer lej. A tüzet állítólag Kovácsnak egy ellensége okozta, hogy így álljon bosszút rajta. A esendőség ebben az irányban megindította a nyomozást. Manau községben pedig eddig még nem állapított okokból Péterfi Sándor földbirtokos gazdasági épületei gyultak ki. A gyorsan terjedő tüzet nem lehetett a nagy szárazságban eloltani, a lángok ácsaptak a közelben felraktározott nagymennyiségű cserre is, amely szintén porrá égett. Az elégett épület biztosítva volt tűz ellen s így a jelentős kár egy része megtérül.

Mire jó a beszélőgép? Egy hollandus gazda különös bejelentést tett a gazdasági felügyelőségnek. Kijelentette, hogy rájött arra, mivel lehet az egereket a gabonacsűrőkből elkergetni. Előadásából kiderült, hogy az egerek még a macskánál is jobban félnek a beszélőgépnek, a gramofonnak a hangjától. Allitását be is igazolta. Bevitt egy beszélőgépet egy olyan esürbe, ahol köztudomásúan rengeteg egér volt. A pajta négy oldalán különböző fálakban válogatott egérecsemegéket, mogyorót, szalonnát, cukrot halmazott fel. Aztán felhuzta a gramofont, félóránként eljátszott egy lemezt. Az egérriasztó gramofonkisé-

Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a,

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

XX

Tájékoztató

a Cris'tur-i Uni'árius Téli Gazdasági iskolába beiratkozni szándékozó gazdái-fjaknak.

Az iskola célja sajátjukon gazdálkodó kisgazdák nevelése s ezért csak olyan ifjak vehetők fel, akiknek vagy szülőknek legalább 1 ha. (2 kat. hold) saját mezőgazdasági ingatlanuk van, román állampolgárok, magyar anyanyelvűek, 14—30 évesek, egészségesek és legalább 4 elemi osztályt végeztek. Az iskolai év október hó 15-én kezdődik és az elméleti oktatás április 15-ig tart. A nyári félévet a tanulók otthon gyakorlati gazdasági munkákkal töltik, mely idő alatt szaktanáraik megfigyelik őket és a jó gazdálkodáshoz szükséges tanácsokkal látják el. Két ilyen év végzése után a tanulók végbizonyítványt kapnak, mely egyéves katonai szolgálat kedvezményére jogosít. A végbizonyítvány megszerzéséhez minden év tavaszán egy elméleti és őszi gyakorlati vizsgát tesznek állami megbízott jelenlétében. A tanítás nyelve magyar, azon tárgyak kivételével, melyeket minden iskolában az állam nyelvének adnak elő. A tanterv felöleli az összes szaktárgyak (növénytermelés, állattenyésztés, szőlészet, gyümölcsészet, méhészet, baktériumfitenyésztés, állatgyógyászat stb.), melyeken kívül általános ismereti tárgyak: állattan, növénytan, természettan, földmérés, történet, számtan, román és magyar nyelv stb.) taníttatnak. Az államnyelvet a tanulók tantervi órákon is gyakorolhatják. Téli félév alatt az elméleti oktatás csak a délelőtti órákra korlátozódik. Minden délután külső gazdasági munkákban való foglalkozás van. A tanulók csoportonként az iskola faragóhelyében is foglalkoznak, ahol

a kereses mesterségben kellő jártasságra tesznek szert. Az iskolába valláskülönbőség nélkül felvett tanulók semminemű tandíjat nem fizetnek, a bentlakásért a 6 hónapi időre körülbelül 660 lej (fáraktól függ) bentlakási és fűtési díj fizelendő. Bentkosztozók szintén 6 hónapi időre 2500 lej készpénz, 100 kg. buza, 30 kg. kukorica és 3 kg. zsir élelmezési díjat is fizetnek. A termények pénzben is megválthatók. Kórházi és rongálási díj évi 45 lej.

Bentlakó tanulók ágyneműt kötelesek magukkal hozni és fehérneműjök mosásáról gondoskodni. Kintlakó és kintkosztozó tanulók az iskolai évre 600 lej, kintlakó és bentkosztozó tanulók 300 lej tantedmefűtési díjat fizetnek. Tankönyvek stb. beszerzésére évenként mintegy 500 lej szükséges. Szegénysorsu, de jó tanuló és jó magaviseletű tanulók számára több egész, fél és negyed ösztöndíjas hely van, amely bentlakás és élelmezés kedvezményéből áll. Elsőéves tanulók ösztöndíjat csak karácsonykor nyerhetnek addigi előmenetelük szerint. Az addig esedékes díjak befizetendők, de azokat a nyert ösztöndíj arányában visszakapják. Ösztöndíjas tanulók a nyári félévben az ösztöndíj mértékéig 1—4 heti időre berendekhetnek az iskola gazdaságában végzendő munkára, mely idő alatt ingyen ellátásban részesülnek. Ösztöndíjat nem élvezők nyári gazdasági oktatásra 5—5 napi időre szintén berendelhetők.

Felvételért minden év szeptember 15-ig kell folyamodni az alábbi bizonyítványok csatolása mellett: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Állampolgársági bizonyítvány. 3.

Iskolai bizonyítvány (iskolai értesítő nem jó). 4. Vagyonbi bizonyítvány, melyben a község előljárója igazolja, hogy a tanuló szülei gazdálkodással foglalkoznak és hogy mennyi saját birtokuk van művelési ágak szerint. (Szántó, rét, legelő stb.) 5. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a tanuló egészséges és munkaképes. 6. Orvosi bizonyítvány ugy a tanuló, mint szülőiről. (Egy okiratban is foglalható.)

Beiratkozáskor minden szülő kötelezvényt ír alá arról, hogy fia taníttatási költségeit fedezi és az iskola utasításainak magát aláveti.

Felvételnél tulajentkezés esetén előnyben részesülnek 16—18 évesek és unitárius vallásuak.

Felvételi kérvények a Cris'tur-i Unitárius Téli Gazdasági Iskola Igazgatóságához (Cris'tur, Odorheiu) címzendők.

A Gazdasági Iskola Igazgatósága.

A jávai herceg táncol. A jávaiak furesa és exotikus művészi ünnepegeről hoz egyedülálló érdekes cikkeket a Délbáb új száma. A legfrissebb színházi pletykákat és beszámolókat, teljes rádióműsort, gazdag filmrovalót, kozmetikát, apró tréfákat, gyönyörű képeket találunk a népszerű színházirádió és film képes hetilap új számában.

Megdrágult a papir, de a

MINERVA

papírüzletben

Str. Reg. Maria No. 1.

még mindig a régi

OLCSÓ áron kapjátok

Írópapírok

Füzetek

Írószerek

Üzleti könyvek

Rajzpapírok

Préseltképek

Stanol

Kartonok

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Tudnivalók állattartó gazdák számára.

Az állattartó gazda nagyon gyakran jut olyan helyzetbe, hogy az állatai között fellépő betegséget, sebesülést, vagy sérülést meg kell gyógyítani. Most hordás idején különös gondot kell fordítani a legkisebb sebesülés, vagy sérülés kezelésére és komolyan kell venni az állat legkisebb megbetegedését is. Az alábbiakban összeállítást közlünk a leggyakrabban előforduló bajok kezeléséről.

Sebesülés, sérülés. A seb kezelése az állatorvosi segítség megérkeztéig mindenekelőtt a legnagyobb tisztaságot kívánja meg. A sebet tehát azonnal mossuk ki fertőtlenítő oldattal. Így megszabadíthatjuk az esetleg belékerült fertőző anyagoktól, piszoktól és kötéssel ellátva, nyugodtan megvárhatjuk a szükséges orvosi beavatkozást, vagy kisebb sérülésnél a gyors gyógyulást.

Házi szereink használatánál, így a fertőtlenítő oldatnál is óvakodjunk a különféle néven forgalomban levő és előttünk ismeretlen anyagokból készülő, nagybárra külföldi eredetű anyagoktól. A legmegfelelőbb s emellett legolcsóbb fertőtlenítő oldat a szeszecet, amely egyrészt a legkisebb háztartásban is állandóan kéznél van s melyről minden gazda tudja, hogy tiszta szeszből készül és így semmiféle idegen, esetleg káros anyagot nem tartalmazhat, amely a seb gyógyulását akadályozná. A 3—4%-os szeszecet oldat nemcsak fertőtleníti a megsebzett részt, de csökkenti a vérzést és kellemes üdítő hatása a fájdalmat is mérsékelni tudja.

Ajánlatos az ecet vásárlásánál megkérdezni a kereskedőtől, hogy milyen erősségű ecetet vásárolunk, hogy a szükséges hígításnál ahhoz alkalmazkodhassunk.

Rándulás, ficamodás. Gyakori baj az izületek rándulása és a ficamodás.

A rándulásnál a szeszecet borogatás segít, a ficamodásnál is az állatorvosi beavatkozásig szeszecetes borogatással mérsékeljük a fájdalmat és meggátoljuk, hogy a kificamodott rész megdagadjon.

Szédülés, ájulás. Ha látjuk, hogy valame-

lyik igásállatunk szédül, vagy támolyogni kezd, ami leginkább nyáron, különösen munkaközben fordul elő, szemét lefogjuk, azután fejét többször híg ecetes vízzel lemossuk, majd lehetőleg 6%-os szeszecettel egész testét megdörzsöljük s utána lecsutakoljuk. Ha az állat elájult, akkor az istállóból kihuzzuk a szabad levegőre, vagy a napos helyről árnyékba. Először hideg borogatást teszünk a fejére, majd különösen a mellkas és gyomor tájékán 6—8%-os ecettel úgy dörzsöljük, hogy a dörzsölések mindig a szív felé irányuljanak. Ugyanakkor az állattal ecetet szagoltatunk.

Napszúrás. Napszúrásnál az állatot hűvös helyre visszük, 3—4%-os szeszecettel itatjuk s ugyanilyen szeszecetoldattal a fejére és mellére hideg borogatást rakunk.

Fulladás. Valamely légzési zavar (az állat nyakába kötél hurkolódik, szerencsétlenség, mérgezés, vízbeesés stb.) föllépésénél a légzés elősegítésére legjobb mód a bőrízgatás. Albört az egész testen tiszta szeszszel, vagy ecettel dörzsöljük s utána az állatot lecsutakoljuk.

Száj- és körömfájás. A száj- és körömfájás terjedését a fentebb említett állandó fertőtlenítő eljárással megakadályozhatjuk. Mégis, ha a betegséget megelőzni nem tudtuk, akkor a megbetegedett állatok szájüregét langyos ecetes vízzel kimossuk s ha szívgyöngyesség állna be, úgy a szív tájékán ecetes dörzsölést alkalmazunk. Természetesen itt is, mint más esetben, az állatorvos segítségét igénybe kell venni.

Meghülés. Különösen lovaknál gyakori hurutos hólyagbántalmak és nehéz vizezés esetén ecetes bedörzsölés és csutakolás után a lovat két pokróccal letakarjuk olyképpen, hogy a takaró kétoldalt kissé hosszabban leljön. Ezután egy lábában forró ecetet tartunk a ló hasa alá, hogy a felszálló ecetgőz egyrészt a veséket izgatva, azokat működésre készítse és a vizelést megindítsa, másrészt pedig izzadást idézzen elő. Még hatékonyabb az eljárás akkor, ha két liternyi hideg ecetet

tartunk a ló hasa alá s az ecetes lábasba egy megtüzesített vasat (pl. lópatkót) dobunk. Ekkor hirtelen nagymennyiségű ecetgőz keletkezik. A lovat most néhány percig letakarva állni hagyjuk, majd pedig alaposan lecsutakoljuk. Náthás meghülésnél a fejnek ugyanígy történő gőzölése ajánlatos.

Beöntések. Állataink székrekedésénél legcélszerűbb irrigátoros beöntést alkalmazni. A beöntésre felforralt, majd langyosra hűtött vizet használjunk, melybe literenkint egy evőkanálnyi ecetet teszünk. Ugyancsak ecetes beöntéssel szabadítjuk meg állatainkat a kellemetlen bélférgektől. Erre a célra minden liter vízbe 4—5 evőkanálnyi ecetet tegyünk.

Sok volna felsorolni mindazon előnyöket,

melyeket az ecet nyújt minden más fertőtlenítő, testápoló- és gyógyítószerrel szemben. Az elmondott néhány példa igazolja, hogy a gondos gazda házipatikájából az ecet soha nem hiányozhat. Még csak arra kell figyelemmel lennünk, hogy az ecetet olyan megbízható helyen vásároljuk, ahol tiszta szeszből készült ecetet árúsítanak, mert a szeszből készült ecet mentes minden idegen, káros anyagtól.

Míg a romlott borból, gyümöleshulladékból vagy egyéb ecetesedő anyagból, kellő szakszerű hozzáértés nélkül készített ecet használata könnyen bajt okozhat, addig *a tiszta szeszből készült megbízható ecet*, mint orvosság is nélkülözhetetlen.

Megjelent az Erdélyi Gazda júliusi száma. A szervezett erdélyi magyar gazdatársadalom legjobb mezőgazdasági szaklapja, az Erdélyi Gazda júliusi száma csinos kiállításban, gazdag tartalommal megjelent. A lap állandó munkatársai körébe tartoznak Románia legkiválóbb szakirói és ezenkívül számos külföldi neves szakférfi. A júliusi számban Lambrecht Kálmán egyetemi tanárt Hermann Ottórol, a híres magyar tudósról megemlékezést születésének 100 éves évfordulója alkalmából. Szakcikkeket írtak dr. Gróf Béla magyaróvári gazdasági akadémiai tanár, Réthy László uradalmi gazdaszt, növénynevelő. A lap törvényismertető rovatában részletes tájékoztatást nyújt az új legelő rendtartás ügyében kiadott legújabb kormányrendeletekről, szövetkezeti rovatában beszámol a G. H. Sz. Odorheiu tartott közgyűléséről, az Egyetemes Élet rovatban tájékoztatja a lap a gazdaközönseget az E. G. E. sokoldalú közérdekű munkásságáról, míg a verses és piac rovatokban a gaz-

dákat érdeklő különféle hírek és piaci árak felől. A lap hirdetési rovata pedig kalauz is egyúttal a gazdaközönség számára.

Baromfitenyésztési egyesület Odorheiu.

Julius hó 11-én megalakították az Odorheiu vármegyei Baromfi- és Kisállattenyésztési Egyesületet oly célból, hogy ezen kisgazdasági ágazatok szakszerű kifejlesztése megfelelő pártfogó szervezetet nyerjen. Az alakulás kimondása és az alapszabályok letárgyalása után az egyesület vezetősége választatott meg a következőképpen: elnök Andreas Gheorghie vármegyei prefect, alelnök és ügyvezető dr. Lootz G. Frigyes vármegyei főállatorvos, titkár-pénztáros Pendek Géza mezőgazdasági kamarai tanácsos; a választmány tagjai hivatalból: az elnök, alelnök, a titkár és az Institutul National Zootechnic kiküldötte; választott tagok: Lakatos Tivadar, Jaklovszky Dénes, Lányi Ferenc, Gyercs Mihály; a szakbizottság tagjai: a vármegyei főállatorvos, a mezőgazdasági kamara kiküldötte, Dr. Adleff

Ernö járási állatorvos és ifj. Fernengel Gyula; az ellenőrző bizottság tagjai: Dr. Lootz G. Frigyes, Andres Béla és Lászlóffy Andor. A vármegyében eddig is többen voltak ezen irányu kisgazdasági ágazatok felkarolói, most a rendszeres és szakszerű vezetés mellett csak szaporodni fognak annak hívei. Az egyesületi tagdíj évi 100 lej s a belépés díja 20 lej. Jelentkezni lehet tagságra az ügyvezető alelnöknél, vármegyeháza főállatorvosi hivatalában. Minden gazdasági megmozdulás egy-egy értékes kincset jelent a lakosság javára.

Új krumpli karácsonykor.

Többen érdeklődtek előfizetőink közül aziránt, hogy a télen vagy kora tavasszal felhasználható új krumplit hogyan kell termelni. A tavasz folyamán egyizben már közöltük „Tanácsadó” rovatunkban, hogy erre a célra tavalyi krumplit kell eltenni. A tavalyról eltett krumplit július közepén kell lehetőleg süllyesztett árkokba elvetni. Amint a krumpli nő, rendre, rendre laza földdel fel kell tölteni a sorokat. Őszre a krumpli szép virágos

lez. Az őszi fagyok beálltával a levelét le kell vágni és szalmával, gazzal jól be kell fedni. Téli vagy tavasszal fagymentes napokon bármikor kiszedhetjük a termést. Kitünő új krumplit adhatunk az asztalra karácsonykor vagy újévkor. Nagyban termesztve kora tavaszi kiarúsításra is megfelel az ilyen módon termelt krumpli. Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy tavalyi krumplit vessenek el. Az idei termés ugyanis semmi esetre sem fog a folyó évben gumókat teremni.

Az ősszel érő földieper. A kertészeknek sikerült egy újfajta földieper tenyésztése, mely ősszel érnek és magy, sötétvörös gyümölcsöt hoz. Az új eper érési ideje augusztus közepétől az első éjjeli fagyok bekövetkezéséig tart. Ize édes és kitünő, még akkor is, ha nem is volt túlságosan gyakran napsütéses idő.

A kőkemény tej. A Himalája vidékének hindui a juhok tejét egy sav segítségével összefuttatják és ruha között préselik ki. Ez a tej egy idő múlva kőkeményé válik és kalapáccsal lehet csak darabokra törni, hogy aztán a szájban felolvadjon. A kőkemény tejet mint uti táplálékot igen magyra becsülik az expedíciók.

A forró olaj konzerválja a tojást. Hauer amerikai vegyész újabb vizsgálataiban megállapítja, hogy a tojást igen jól konzerválhatjuk, ha egy pillanatra forró olajfürdőbe merítjük. A tojásfehérje külső rétegeinek nedvessége ennek következtében vékony rétegben lecsapódik a tojás hártáján és ez megakadályozza csírának a tojás belsejébe való behatolását.

A „Magyar Nép“-et terjeszteni magyar kötelesség!

ELŐFIZETŐINKHEZ!

Azon előfizetőink, akik a „Magyar Nép“ részére új előfizetőkkel jelentenek be, az alábbi könyvek közül választhatnak. Minden új előfizető után a gyűjtőnek egy könyvet adunk ajándékba, ha legalább félelvi díjat beküldenek.

1. sz.	<i>Dr. Rajka László:</i> Szaváló könyv	— — — —	L. 15
2. sz.	<i>Dr. György Lajos:</i> Históriai könyvecske	— — — —	L. 15
3. sz.	<i>Dr. Csűrű B.:</i> Magyar lakodalom (vőfélykönyv)	— — — —	L. 15
4-5. sz.	<i>Abonyi-Rass:</i> A betyár kendője	— — — —	L. 25
6. sz.	<i>Egy mérnök:</i> A földmérés kis könyve	— — — —	L. 15
7. sz.	<i>Dr. Kristóf György:</i> Bokréta Jókai Mór műveiből	— — — —	L. 15
8-9. sz.	<i>Benedek Elek:</i> Magyarok története	— — — —	kifogyott
10-11. sz.	<i>Valló-Török:</i> A méhtenyésztés vezérfonala	— — — —	L. 25
12-13. sz.	<i>Dr. Kántor Lajos:</i> Műkedvelők színműtára	— — — —	L. 25
14. sz.	<i>Dr. Balogh Ernő:</i> A föld köpenyegé	— — — —	L. 15
15. sz.	<i>Maksay V.:</i> Műsor falusi műkedvelők számára	— — — —	L. 15
16. sz.	<i>Lampert Géza:</i> Egy hold föld. Elbeszélések	— — — —	L. 15
17. sz.	<i>Nagy Péter:</i> Három egyfelvonásos színmű	— — — —	L. 15
18. sz.	<i>Benedek Elek:</i> Erdélyi regék és népmondák	— — — —	L. 15
19. sz.	<i>Voinovich Bartók:</i> Szivárvány, Zsuzsi, Bevezetéssel sajtó alá rendezte: Dr. György Lajos	— — — —	L. 15
20. sz.	<i>Cs. László László:</i> Mezőgazdasági útmutató. Első rész. Talajművelés és trágyázás	— — — —	L. 15
21. sz.	<i>Nemes Elemér:</i> Daloskönyv	— — — —	L. 20
22-23. sz.	<i>Vásárhelyi János:</i> Egymás között	— — — —	L. 25
24. sz.	<i>Sebesi S.:</i> Szép a Nyikó s a vidéke és más novellák	— — — —	L. 15
25. sz.	<i>Földes Zoltán:</i> Az endrédi leányvásár és más elbeszélések	— — — —	L. 15
26-27. sz.	<i>Dr. Szász Ferenc:</i> Mindennapi kenyereink	— — — —	L. 25
28. sz.	<i>Kiss Menyhért:</i> Maroszekei atyafiak	— — — —	L. 15
29. sz.	<i>Jakab Ödön:</i> Versek	— — — —	L. 15
30. sz.	<i>Kovács Dezsőné:</i> Petőfi Sándor és szülei	— — — —	L. 15
31. sz.	<i>Cs. László László:</i> Mezőgazdasági útmutató. II. r. Növénytermelés	— — — —	L. 15
32-33. sz.	<i>Dr. Vathy Elek:</i> A magyar szépirodalom története	— — — —	L. 25
34-35. sz.	<i>Vásárhelyi János:</i> Az életből az életnek	— — — —	L. 25
36. sz.	<i>Finta Zoltán:</i> Janosi és Juliska	— — — —	L. 15
37-38. sz.	<i>Dr. Szász:</i> Tanácsadó gyümölcstermelők számára	— — — —	L. 25
39. sz.	<i>Szondy György:</i> Allatok, virágok	— — — —	L. 15
40. sz.	<i>Gyallay Domokos:</i> Második szaválókönyv	— — — —	L. 15
41. sz.	<i>Dr. Balogh Arthur:</i> A kisebbségek védelme	— — — —	L. 15
42. sz.	<i>Dr. Roska Márton:</i> Néprajzi feladatok Erdélyben	— — — —	L. 15
43. sz.	<i>Szentimrei Jenő:</i> Halhatatlan mesék	— — — —	L. 20
44. sz.	<i>Gyallay Domokos:</i> Hadrakelt emberek	— — — —	L. 15

Művelődési mozgalmak.

A NÉPKÖNYVTÁRÉRT. Ragman község ifjúsága a községi előjáróság vezetésével pünkösdi második napján minden tekintetben jól sikerült majálist és azzal egybekötve sport ünnepélyt rendezett a helyi közbirtokosság fenyegetésében. Az ünnepélyen rendező önkéntes adományokból a befolyó népkönyvtárt akar felállítani a Minerva R. T. és a Magyar Nép szerkesztősége által adandó kedvezmények szerint.

A **frakkos szerelő.** A világ legdrágább automobiljának furesa életü gyártójáról közöl kuriózumokkal tele cikket *Tolnai Világlapja* új száma. Kicsoda is tulajdonképpen Henry Royce, a molnárfiu a milliárdosok autójának gyártója? Száz meg száz ilyen érdekességet, furesa képeket, szórakoztató cikkeket, elbeszéléseket közöl *Tolnai Világlapja* a heti számában.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Nem bizonytalanra futottunk.

Nem régen az egyik vén diák találkozó alkalmával az ünnepség prédikátora, Bartha Lajos református lelkész, aki 50 esztendővel ezelőtt tett érettségi vizsgát, így jellemezte az ő és kortársai utbaigazítását: — Nem bizonytalanra futottunk. Azt akarta mondani ezzel az élettapasztalatokban gazdag férfin, hogy akkor, amikor ő és társai indultak el az élet útjára, tisztán kitűzhatték maguk elé a célt, amely felé igyekeztek és nyugodt, biztos volt az út is, amelyen a maguk elé tűzött célt elérhették. Valóban így volt. Az apa a fiával együtt számbavetve a körülményeket, az anyagi helyzetet s megállapodtak abban, hogy milyen pálya elvégzéséhez van meg az ifjunak szellemi és anyagi lehetősége és akkor ritka kivétellel mindig nyugodtan és biztosan el is jutott az ifju a maga elé tűzött célhoz. Ha nem sikerült elérni a kitűzött célt, akkor ritkán lehetett emiatt a viszonyokat vádolni, sokkal biztosabban magában a célt megközelíteni kívánó egyénben volt a sikertelenség oka.

A mai ifjuság helyzete mennyire más! Ma bizony nem lehet azt mondani, hogy az érettségit tett ifjak határozottan tudhatják jövőjüknek útját. Oh milyen sok ember van, aki diplomával a kezében, állás nélkül, rettentő gondok és aggodalmak között alig-alig tudja fönntartani magát s még azok is, akik jó állásban, nyugodtan élhetnek, sohasem tudhatják, hogy vajjon a következő nap nem jelent-e számukra is állástalanságot, nélkülözést, nyomort. Ha ötven esztendővel ezelőtt az jellemezte az életre kiinduló ifju útját, amint az érdemes prédikátor így fejezett ki: Nem bizonytalanra futottunk, akkor a mai életet ennek épen az ellenkezője jellemzi. De a jelen való élet bizonytalanságai kétségei és aggodalmak között, hogyan tud megállani mégis a mai ifju?

Erre vonatkozólag is igen tanulságos nyilatkozatot hallottunk a jeles vén diák ajkáról. Sokszor szokták — mondotta — bírálgatni, az ifjak az öregebbeket s nem egyszer elhangzik ifju emberek ajkáról a szemrehányó vádaskodás, hogy a mai helyzet sok nyomoruságainak az öregek az okai, ők az okai, mert nem voltak elég óvatosak, előrelátók. Mi azonban — mondotta — ha a száját gyermekünknek vagy már unokánknak a

helyes életfolytatásra nézve tanácsot kellene adnunk, ma sem tudnánk más tanácsot adni, csak azt, amit nekünk adtak, a mi öreg tanító mestereink. Mi úgy tanultuk tőlük, hogy az ember akkor boldogulhat az életben, ha minden szolgálatában és munkájában tiszta szív, világos elme és erős akarat vezérli. A tiszta szívből származó jó indulat, önzetlenség és szeretet, az alapos tudományos és gyakorlati felkészültség, a célokat és a célok eléréséhez vezető utakat okosan mérlegelni tudó világos értelem és a magát fegyelmezni tudó takarékos, mértékletes életre képes erős akarat a szükséges és nélkülözhetetlen feltételei annak, hogy az ember a legnehezebb viszonyok között is meg tudja állni helyét az életben. Mi ennél jobb tanácsot most sem tudunk adni ifjainknak. Ma is csak azt tudjuk mondani, hogy akármilyen nehéz és bizonytalan is jövődjüknek útja, minden akadályon és minden nehézségen keresztül tudnak hialadni, ha tiszta szívből származó igaz szeretet, világos elme és erős akarat vezeteli és irányítja munkájukat és szolgálatukat.

Mikor e beszédet hallgattuk, a mi szívünket leginkább az ragadta meg, hogy ime egy, sok küzdelmet kiállott idősebb magyar férfin, nem a fáradt esüggedésnek, reménytelen kétségbeesésnek hangján szól az ifjabb nemzedékhez, hanem szól bátor biztatással és határozott utmutatással. Tisztán látja a bajokat és nyomoruságokat, de nem kétségkedik abban, hogy a becsületes szándék, a világos látású tudás és a komoly akarat, rendkívüli nehézségeket is képes elhárítani. Valóban erre a bátorságra, önbizalomra van szükség.

Igazat adunk abban is Bartha Lajosnak, hogy hiába bírálgatják az ifjabbak az öregeket, amig előbb megnem tudják mutatni, hogy ők maguk külön dolgokat visznek végbe és az életben jobban meg tudják állni helyüket, mint az öregek. Mi is azt tartjuk, hogy külön tanácsot a helyes életfelfogásra nézve ma sem adhatunk annál, mint amit százados iskoláink adtak utra- valóul az általuk nevelt ifjaknak. Valóban úgy van, hogy tiszta szív, világos elme és erős akarat a szükséges és nélkülözhetetlen feltételei ma is az eredményes és sikeres életnek.

FABA VESETT SZIVEK

Gyérülnek már erdő mélyén
Fába vésvé a szívek
S ha elvéve akadnak is,
Ezek is mind régiek.

Ki tudja, hogy mennyi éve
Véste oda egy legény!
Vigan, búsan, de véget ért
Azóta már a regény.

Hej, manapság óvatosabb,
Ki hűséget emleget.
Tudja jól, hogy azt örökké
Megtartani nem lehet.

Nem vés szívet fakéregbe,
Hol sok évig megmarad,
Csak fülébe sug a lánynak
Szerelmes szavakat.

Szavakat, míg szélfoszlanak,
Levegőbe nyomtalan.
A cifra szó, az ígélet
Száll a széllel, oda van.

És a szívek a vadonban
Csak pusztulnak nesztelen,
Ahogy pusztul, ahogy hervad
A tiszta, hű szerelem.

Amint nézem az erdőben
A vilkuló szíveket:
Mintha virágtalan volna
A virágos kikelet!

Feleki Sándor.

Hős asszonyok.

Galambóc várának bástyafokán régen török zászlót lengetett már a szél. Ezt a zászlót kellett kiragadnia s helyébe a magyar zászlót tűzni. Erre a nehéz feladatra nevezte ki Rozgonyi Istvánt Zsigmond király a hadak fővezérévé. Vele ment hőselkü hitvese is Cecilia asszony. Elzárták a Duna oldalán a várat. Ostromágyukat, hajító gépeket, mázsás köveket hordtak. Mindezekre szükség volt az ostrom során. De leginkább szükség volt hősi bátorságra.

A törökök se nézték ezt a készülődést tétlenül. Nyilvesszőket röpitettek a Dunán átkelni

akaró magyarok közé. De ezek nem igen kapkodták a fejüket. Inkább a vár szorongatásához fogtak. És nem is sikertelenül. Már-már úgy legyalázták, tönkretették a falakat, hogy arról tanácskoztak, vajjon ne egy általános erős rohammal vegyék-e be a várat?

Ekkor a szorongatott töröknek nagy segítő erege közeledett.

A magyarok ekkor sem hátráltak. Nekitámadtak a felmentő török seregnek s visszaverték őket. Firuz bej, a szultán sógora szedte rendbe a futó törököket s elszántan vezette a magyarok elő még egy mérkőzésre. Az utolsóra. És ekkor

mintha a magyarok mutatkoztak volna győze-
gübbeknek.

Ekkor kezdődött Rozgonyi Cecília történelmi
küldetése.

A Dunán lengyel és vitézesapatok veztek
előre. A hajó orrán tengerzöld ruhában állott
egy karcsú, délceg asszony. Fején fehér kőcsag-
tollas sisak, keblén ezüst páncél. Jobbjában kard,
baljában pajzs. Hős vitézei között úgy állt ott,
mint a ködbevesző regék harcra amazonja. A
karcsú magyar hajók beékelődtek a mozlímok
hajói közé. Maga a szép asszony járt elől. Hatal-
mas csákyát ragadott (hogy is bírta el azt egy
gyöngye asszony karja!) a mozlímok gályáit ol-
dalba vágta, felhasította, elsüllyesztette. Elkese-
redett, véres harc kezdődött, mely másfél óráig
tartott. A török hajókat a mesebeli alak paran-
csára, előljáró munkájára, Dunába süllyesztették.
Földöntuli lénynek képzelték maguk a törökök
ezt a harcra asszonyt, ezt a szép furiát. De nem
is csoda, mikor a magyarok sem ismerték föl.
Egyre tanakodtak azon, vajjon ki lehet? Sisak-
ján rostély volt. Csak sasteakintete villogott az
elől.

A magyarok a dicső sikerrel végződő harc
után mámorosak voltak a diadaltól. A fővezér,
Rozgonyi István oda lépett ahhoz, aki a győze-
lemben a legnagyobb volt, az ismeretlen asz-
szonyhoz:

— Ki vagy, hős regék alakja? Mért öltöttél
asszonyruhát?

— Mert asszony létemre nem bujhatok kel-
med ruhájába. Hát nem ismer kegyelmed?

Ekkor ismerte meg Rozgonyi a feleségét s
ölelte keblére.

Maga Zsigmond király oda lovagolt a hős
asszony mellé s a legnagyobb tisztelettel csókolta
meg kezét. És meg is jövendölte, ami be is kö-
vetkezett, mert ezt mondotta:

— Századok múlva is magasztalni fogja
azért nemzete, amit ma tett érte.

Galambóc vára azonban nem volt még a
magyarok kezén. Most már a harcra Zsigmond
király is jobban beleelegyedett. És vesztére. A
törökök körülfogták s magyar vitézeitől elzár-

Rozgonyiné e napon azzal tetézte hősi tet-
teit, hogy megmentette a király életét. Ő kormá-
ndozta azt a ladikot, amelyen biztonságba he-
lyezhették a királyt. Rozgonyiné galambóczi
tetteit maga Zsigmond király ismerte el egy
napban kiadott okmányában. És még Cecília

életében történt, hogy a költők dalba foglalták
nevét, vándor lantosok büszke várúrak lakóin
lantot pengetve elénekelték a galambóczi hősná-
pokot, Rozgonyiné hírét, dicsőségét.

2.

A kard és vitézi harcok kemény emberének,
Török Bálintnak felesége, Pemflinger Katalin
német leány volt. Apja a szász nép főispánja és
szebeni királybíró. Katalinnak, mint afféle szász
szépségnek szőke haja, égszínű szeme és olyan
piros ajka volt, mint a vérvörös cseresznye. De
azért mikor Török Bálint megkérte, magyarul
mondta nagy szerelmes szóval az igent s hogy
hűsége mennyit ért, talán asszony még nem bi-
zonyította úgy be ezen a világon, mint ő.

Csak egy évig tartott a családi boldogság.
Elesett Nándorfehérvár, a büszke végvár. A tö-
rök kezdett parancsolni. És tudott is. Török Bál-
inttól minden javát elvette. A fiatal menyecske
más helyre költözött.

Akkor következnek igazában rá a megpróbál-
tatásnak nehéz napjai, mikor „igazmondásáért“
a török nagyvezér férjét elfogatta és Konstanti-
nápolyba hurcoltatta. Katalin első szava erre a
hírré az volt:

— Ha mindenem rámegy is, de kiszabadítom
az én jó uramat.

Tíz évig egyre gyűjtötte a pénzt. De a török
mindig többet és többet követelt. Katalin em-
bere minden évben megjárta Stambult, feljárn-
lani a követelt váltságdíjat. De — ugylátszik —
a török semmi árért sem akarta a magyar vitézt
kiengedni a fogságból és csak áltatta hű hitve-
sét. Végre is a hajmeresztően nagy váltságdíjat
egybehordta az asszony; de későn. Meg kellett
érmie, hogy férje a börtön sötét fenekén tíz éves
szenvedés után meghalt. Magyar költő így
énekli az asszony bánatát:

Várja szegényt szerelmes szép nője;

Ki-kiáll a magas könyöklőre;

Fejér képét ereszti karjára,

Ugy zokog, hogy még se jön a párja.

Bosszút is állt a törökön. Két fiát úgy ne-
velte, hogy azok sohase feledjék, kik sorvasztot-
ták el börtönben apjukat. És a két fiú véres la-
pokon szerepel a török történelemben. Sok török
vére hullott az ő édes anyjok könnyeiért, apjuk
tiz évi szenvedéséért.

3.

Szent igaz, hogy Dobó István uram, Eger
parancsnoka maga hívta ki végzetét, helyeseb-

ben bosszuállásra a törököt. Akkor már igen-igen nyögtük a török igát, csak Eger tartotta magát s Dobó, az egri vár parancsnoka sűrűn kitört várából a törökre; háborgatta őket. Ezek pedig panaszt tettek Stambulban. Ferdinand figyelmeztette is Dobót, hogy ne hívja ki a törökök bosszuját, nagyon sok van már neki a raváson.

— Hát csak jöjjenek, mondotta erre Dobó.

1552-ben híre futott, hogy Ahmét basa nagy hadi néppel siet Eger alá. Dobó ellenállásra hívta a felső vidéket, a Tisza táját; de a rendes kétszáz várbeli katonája nem igen szaporodott. A várba huzódtak az egerkörnyéki nemes urak, jött innen-onnan valami ezer vitéz, sokat mondtunk, ha Eger várában, végre is a felszólításra, követküldésre valami kétezzer ember gyült egybe. Ennek kellett 150, mások szerint 60 ezer török ellen fölvenni a küzdelmet.

Dobó nem esett kétségbe.

A környékből behozatott minden élelmiszert. Megtöltötte a lóporos tornyot. Gabonát öröltetett. Szerette volna a gyöngye leányokat és asszonyokat a viaskodás színhelyéről eltávolítani, de ezek nem tágitottak. A huga, Klára mondotta:

— Bátyánk, mi véled maradunk, és ha meg kell lenni, meghalunk veled, de nem adjuk meg magunkat a töröknek.

Később is ők, a gyöngye leányok és asszonyok döntötték el a csatát.

Hogy mennyi ostromnak állt ebben az időben ellent az egri vár, azt a történelem megmondja. „A hitvány juhakol” — ahogy a törökök az egri várat csúfolták — és benne a kőtezzer magyar vitéz kányszerítette a nagyvezért, hogy tehetlen haragjában a szakállát tépje. De a magyarnak is szüksége volt minden akaraterejére. Az egyenetlen harc és a magyar vitézek hullására többen összeesküvést is forraltak a gyöngébb lelkűek Dobó ellen; ámde Dobó ezt idejében megtudván, elfojtotta és ismét haragra tüzelte vitézeit. Ugy néztek az elszánt emberek szembe a repülő golyókkal, mint a sas a kerengő sólymokkal. A jobbágy nép és az asszonyok szurkot olvasztottak s a falakra kuszó törököt ezzel löcsolták le. Elöl járt ebben a vitézkedésben Dobó Klára. De ez az elszántság csak felbőszítette a törököt. Annál hevesebb ostromot indítottak. A negyedik általános rohamnál már huszonhét török zászlóaljnak kellett a szemébe nézni. Egyenetlen harc volt ez, kétségtelen; de a magyar részen a vitézek számát bőven pótolta a hősi elszántság, vitézség. Dobó Klára mindenütt elöl. Harci jelszava mindig csak ez:

— Rajta, vitézek! Ússotek, vágjatok. Velünk van az Isten!

De már-már nem bírták volna mégsem a harcot. Hiszen nekik nem volt pihenésük. Nappal őrség, roham, éjjel várigazítás, az ágyulövések réseinek betömése. Dobó megtudta kémjétől, hogy ha a magyar sereg még egy nagy ostromot kiáll, akkor szégyenszemre bár, elvonul a falak elöl a török s másutt szerez fegyverének dicsőséget.

Mig a törökök a nagy, általános ostromra készültek, a magyarok se maradtak veszteg. Akkor már csak a fele volt meg a harcosoknak, a többi a nagy küzdelemben elhullt. Dobó megrakatta ágyúkkal a falakat. Klára huga az asszonyhaddal vizet forralt, szalmakoszorúkat font, mártogatta azokat olvasztott szurokba s köveket hordott, a leomlott bástyafalak törmelékait, a bástyafalakra. Nekik ez volt a fegyverük. Hatásos fegyver. Az ő fegyverük döntötte el a ostrom sorsát. Mert az ezer vitéz nem bírta volna a százszoros török haddal. De birt az égő szurok, a forró víz, a kő. A bástyafalakon feltörekvő bugyogós töröknek, akármilyen vitézek voltak, a bátorságuk az inukba szállt, mikor vérszomjas arcukról a bőrt levitte a forró víz, mikor bő bugyogójukba kapott a láng s úgy elkezdtek szaladni, hogy még Ahmet korbácsa se tudta őket megállítani.

Hiába tépte a nagyvezér szakállát. A csata el volt döntve. Dobó Klárának elriasztották, megverték, meggyalázták a törököt. Föl is szedték azok sátorfájukat. És az egri nők dicsősége berepülte az országot. Elmúlt néhány század, de még nekünk is, késői unokáknak megdobban a szívünk, ha az egri nőkről hallunk. Példájok átragyog az időn, az enyészeten.

Hiába tépte a nagyvezér szakállát.

A csata el volt döntve. Dobó Klárának elriasztották, megverték, meggyalázták a törököt.

Föl is szedték azok sátorfájukat.

És az egri nők dicsősége berepülte az országot. Elmúlt néhány század, de még nekünk is, késői unokáknak megdobban a szívünk, ha az egri nőkről hallunk. Példájok átragyog az időn, az enyészeten.

Gaal Mózes.

Olvassátok a „KELETI UJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

APROBÁTOROK ADOMÁJA

Hová vezet a szórakozottság?

Egy párisi asszony több heti nyaralásra indult. Urától ezer frankot kapott a nyaralás költségeinek fedezésére. A vonatban az asszony elaludt és amikor felébredt, ijedten állapította meg, hogy táskájából az ezer frankos bankjegyet kilopták. Minthogy a fülkében rajtakívül csak egy öreg asszony ült, az asszony úgy gondolkozott, hogy csak utitársra lophatta el a bankjegyet. Mint hogy utitársra mélyen aludt, óvatossá elvette mellette levő táskáját, kinyitotta és valóban ott volt az ezer frankos bankjegy. Az öreg asszony nem vett észre semmit és a párisi hölgy boldog volt, hogy visszakapta ellopott pénzét. Mikor megérkezett a fürdőhelyen levő szállodába, urától sürgöny várta. A sürgönyben közölte vele ura, hogy a pénzt otthon felejtette az íróasztalon és hogy férje a pénzt postán utána küldötte. A szórakozott párisi hölgy most kétségbeesetten keresi az öreg nénikét, akitől ezer frankot vett el.

Az új török nyelv.

Az újjászületett Törökországban egymást követik a nagyjelentőségű újítások. Ez év májusi hónapban a kormány törvényjavaslatot terjesztett az ankarai nemzetgyűlés elé „az idegen elemektől megtisztított török nyelv kötelező használatáról”. Kemál köztársasági elnök már régebben elrendelte, hogy a hivatalosok dolgozzák ki az új nyelvet, az idegen szavakra keresnek megfelelő török kifejezéseket, s készítsék el az egyes mesterségek, iparágak és tudományos élet műszavait. A rendkívül elszaporodott idegen

szavakat a feledésbe ment régi török szavak felelevenítésével igyekezzenek a nyelvből kiszorítani. A török nyelvüvelő egyesület most adta ki annak a 8000 régi török szónak a jegyzékét, amelyekkel az idegen szavakat ezután az iskolában, a sajtóban, a könyvekben és az egész közéletben helyettesíteni fogják. A szótárt hatalmas példányszámban hozták forgalomba, mert hiszen a szavait minden töröknek meg kell tanulnia.

Az olasz tudomány hódolata

Kőrösi Csoma Sándornak.

Az olasz tudományos Akadémia a Kőrösi Csoma Sándor születésének 150-ik fordulója alkalmából kiadta Tucei és Ghers akadémikusok tibeti utjáról írott könyvét. Ezt a könyvet az Akadémia Kőrösi Csoma Sándor emlékének ajánlja s a bevezetésében mély hódolattal méltatja a nagy magyar tudós érdemeit, hangsúlyozva, hogy Kőrösi Csoma Sándor volt az, aki a titokzatos Tibetet először nyitotta meg a tudomány számára.

Tanácsadó.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, czenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdeklők, a választ lapunkban adjuk meg.

L. M. G. Z.-nek írott tanácsunkban a temetők élősövényéről azért nem írtunk, mert kérdésében nem érdeklődött aziránt. Kérdésére szívesen közöljük a következőket: Falusi temetők és az egyes sírhelyek bekerítésére nagyon alkalmas jegenyefenyő. A sűrűn ültetett fenyőt lehet élősövénynek nevelni, nagyon jól bírja a nyírást. A Székelyföldön sok helyen lehet, különösen utak mellett, fenyőből nevelt élősövényt látni. Ott a fenyő csemeték az erdőn megszerezhetőek. Jó élősövényt nyújt a gyertyánfa is, ha szakszerűen neveljük. Örvendetes, hogy cikkeink során az érdeklődés a temetők szépítése felé fordult. Szomorúan kell ugyanis megállapítanunk, hogy nem mindenütt fordítanak kellő gondot a temetők ápolására. Nem diszes, drága sírkövek és kerítések kellenek a temetőbe, hanem egyszerű, pénzbe nem kerülő növények, mert ezek, ha gondosan vannak ápolva, egyszerűségükkel jobban jelképezik azt a kegyeletet, amivel a halottak emlékének tartozunk, mint a legdrágább sírkövek és kertészeti csodák.

K. A besztereci muskotály szilva tulajdonképpen csak abban különbözik a rendes besztereci szilvától, hogy kissé erősebb illata van. Amannak az illata olyan erős, hogy rosarba téve és a szobába bevive, az egész szoba megtelik a bazsalikomra emlékeztető szagával. Termelésre mind a két változata alkalmas, bizonyos, hogy a szilvórium sokkal jobb lesz a besztereci muskotályból.

A. J.-né. Martilapu levelet most már nem lehet télire eltenni, mert a levelek meg vannak vénülve. Bőrszerűen kemények és így semmiféle elkészítési móddal nem adnak élvezhető eledelt. Most legfeljebb a szőlő fiatal leveleiből lehet zöldkáposztát készíteni, ha ugyan már nem szerezhet be rendes káposztát vagy karalábé levelet. Városi piacokon már mindenütt árulják a káposztát és karalábét.

T. K. Levelében aziránt érdeklődik, hogy a hibás bankjegyeket a Nemzeti Bank milyen feltételek mellett váltja be. Alább közöljük a Nemzeti Bank által már régebben kiadott rendeletet, amely a kö-

vetkezésképpen szól: 1. Ha egy bankjegy a használat következtében teljesen bepiszkolódtott, azonban egy darabból áll, minden levonás nélkül, teljes értékben beváltandó. 2. Az olyan bankjegyek, amelyek zsirral, olajjal vannak átítatva annyira, hogy a bankjegyek számai felismerhetetlenné váltak, a Nemzeti Bank Bucuresti-i központjába küldendők be, ahol megvizsgálják, hogy nem-e hamisítványok. 3. Ha egy bankjegynek bármelyik negyedrésze hiányzik, azt teljes értékben köteles a Nemzeti Bank bármelyik fiókja beváltani. 4. Ha egy bankjegynek az alsó vagy felső fele hiányzik, azt a Nemzeti Bank vagy fiókjai fele értékben váltják be, azonban csak az esetben, ha a meglévő rész egy darabból áll, azaz nincsen két darabból összeragasztva. 5. Ugyanez az eset áll fenn az olyan bankjegyekre nézve, amelyeknek a bal vagy jobb fele hiányzik. Ha a meglévő rész egy darabból áll, a Nemzeti Bank feleértékben váltja be, a hiányos bankjegyeket. 6. Az olyan bankjegyeket, amelyeknek egyharmadrésze hiányzik, akár a felső, vagy alsó, esetleg jobb vagy bal oldalból, szintén félárban váltja be a Nemzeti Bank.

M. L. Elég gyakran előfordul hogy valamelyik állat utódai nem öröklék szüleik bőrét, vagy tollát, hanem fehérnek születnek. Ennek oka az lehet, hogy a szülők között vérrokonság állott fenn. Ilyen esetekben lép fel a tudományosan *albinizmusnak* nevezett jelenség. Ezért a beltenyésztést (rokon állatok pároztatását) csak tenyésztésgyakorlattal bíró egyének folytathatják. Felleléhet az albinizmus az átöröklés ma még nem eléggé megmagyarázott eseteképpen is. Az albinizmus embernél is előfordul. Kóros állapot, amikor bőrben, szőrökben, hajban, a szem szivárvány és érhártyájában nincsen festék. Az ilyen emberek bőre fehér, vagy halvány rózsaszínű, szembogaruk piros. Rendesen rövidlátók és szemük állandóan remegő mozgásban van. Az albinó állatok közül általánosan ismeretes a fehér házinyul, fehér egér, fehér patkány stb.

Szerkesztői hírek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

T. I. Halmeag, P. E. Hadareni, M. I. Ojdula, Sz. I. Jibau, K. P. Nusfalau, Z. G.-né Oradea, A. K. Goroni, M. A. Jabenita, M. M. Stanciova.

S. J. Turia. Lapunk mult heti számában részletesen foglalkoztunk kérdésével, ott minden felvilágosítást megtalál.

Özv. Sch. Gy.-né Lonea. Mint előfizetőnek a hirdetést kétszer közöljük le. Egyiket a mult héten, a másikat pedig az e heti számunkban.

K. I. Bánatát megértjük, azonban ilyen tárgyú verseket nem szoktunk közölni. Különbben is az olyan lány, aki így bánt Önnel, nem érdemli meg, hogy busuljon miatta.

N. Jóslásokban nagyon óvatosak vagyunk, ezért legfeljebb apróság rovatusunkban szoktunk az időjárás megjósolásának kérdéseivel foglalkozni. Idén közöltük a holland kertészek jóslatát. Mint Ön is levelében megállapítja, ez a jóslat bevált. Ezért azonban az érdem nem lapunké, hanem a holland kertészeké, akik a természet gondos megfigyelése alapján meg tudják ezt jósolni.

A „*Postán*” című verset nem közölhetjük. A vers egyébként megütné a közlés mértékét, sőt helyenként nagyon is sikerült, de célzata nagyon kényes, jobb lemondani közléséről.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: *Özv. M. J.-né Gherla* f. év végéig még 56 lejt kérünk. *P. E. Hadareni* f. év. végéig hátraléka 115 lej. *M. I. Ojdula* 365 (r. 1933 dec. 31-ig), *Sch. F. Urziceni* f. év májusában küldött 2000 leje beérkezett. *K. E. Siria* 100 r. 1934 jun. 1-ig), *F. F. Tonciu* 150, *Sz. A. Oşorheiu* 305, *M. I. Samsud* 100, *M. T. Zalan* 233, *özv. Sz. M.-né Dumbravioara* 150, *K. J. Ojdula* 150, *özv. J. D.-né Urvind* 85, *T. G. Budinul* Mic 150, *Id. V. D. Firtanus* 305, *Cz. G. Poian* 150, *K. F. Carci* 75, *H. J. Blaj* 170, *K. Gy. Glăjeria* 300, *N. F. Hăsdău* 150 lej.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Vass Adolf szabadalmi ügyvivő Cluj, Calea Regie Ferdi nand 51. I. e.

Felső kereskedelmi iratkozni óhajtok forduljanak prospektusért az állami felső keresk. iskola magyar tagozatához Cluj, Str. Saguna 11/b. Szegény sorsu tanulók tankönyvet és tandíjsegélyt kapnak.

Második gimnázista fiamat magyar tanító családnak adnám nyaralni, ki borviz és fenyves vidéken lakik s magyarul tanítaná. Ajánlatot kérek.

Keresek megvételre készpénzért 10 holdas birtokot belsőséggel, házzal és gazdasági épületekkel szőlőtermő vidéken.

Ajánlatokat „*Parochia Reformata Moreni, jud. Prahova*” címre kérek.

Vennék baromfitenyésztésre alkalmas nagyobb gyümölcsöskertet vagy telket lakóházzal. *Ambrus Béla, Lonea, judetul Hunedoara, Colonia Bratianu* 124.

30-40 év közötti intelligens és jólelkű asszony vagy leány kerestetik 2 gyermek mellé anyahelyettesi és háziteendő elvégzésére. Házasság nincs kizárva. Meleg és gondtalan otthon biztosított, fényképes ajánlatot bélyegzett dupla borítékban a kiadóhivatal szivességből olcimozi. Fénykép visszaküldése és titoktartás biztosítva.

Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
„MAGYAR NÉP”-ben!

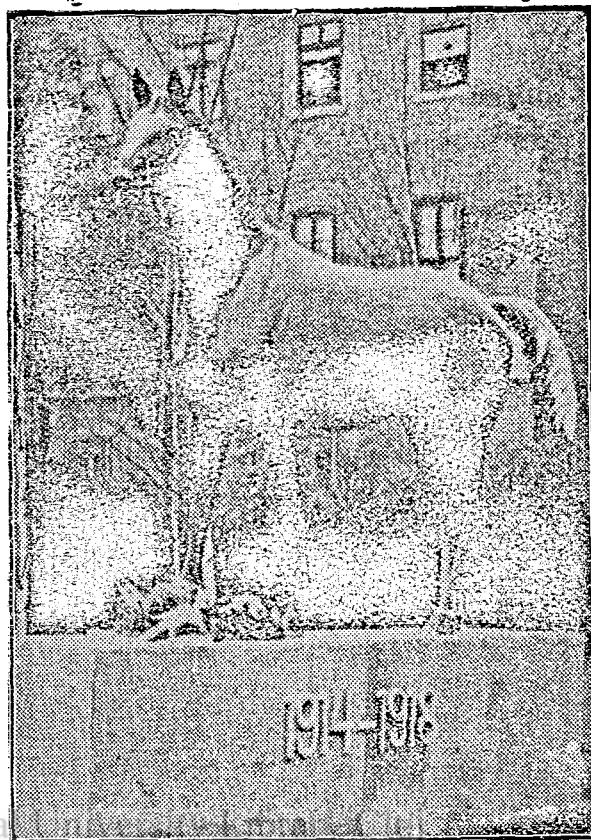
Hős lovak emlékére!

Husz év sem múlt el a történelem legnagyobb és legvéresebb háborújának befejezése óta s már újra a háboru rémképeit festik elénk a híradások. Bekövetkezik-e az újabb véromlás és ha bekövetkezik, milyen méretű lesz, belesodrónak-e az összes földrészek, kiterjed-e szárazokra és tengerekre, milyen eszközökkel fogják megvívni?

Bizonyos, hogy a hadieszközök nagy változáson mentek át az elmúlt két évtized alatt. A katonai szakértők azt mondják, hogy a következő háborút a gépek fogják eldönteni, emberek és állatok csak másodrendű szerepet fognak benne játszani. A világháboru végén már jelentkezett is ez az irányzat: amint a köztudatban is él, a nyugati fronton Amerika és Anglia tankjai csikarták ki a győzelmet.

A háboru folyamán azonban hűséges küzdő és szenvedő társa volt az embernek: a ló! Ott vérzett a ló is a legvéresebb pontokon. Huszárok rohamának, tüzérek mozdulatainak, élmezés és hadiszer-szállítás legnehezebb feladatainak a ló volt főszköze és igen sokszor hősi áldozata.

Érthető tehát, hogy a háborura való emlékezések közben a ló iránt is föltámad a hála és tisztelet érzése. Ezeknek az érzéseknek a hatása alatt Budapesten, az egyik lovas kaszárnya ud-

varán művészi szoborban állítottak emléket a harctéren elvérzett lovak tiszteletére. Képünk ezt a szobrot ábrázolja.

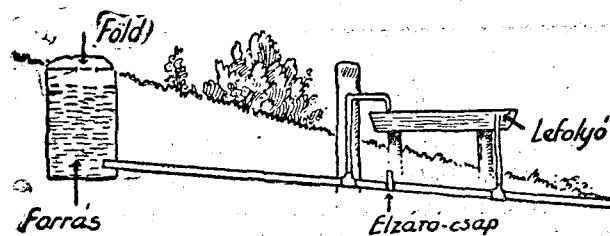
Tanuld meg!

Lássuk el jó kuttal legelőinket.

A mellékelt képen bemutatunk olvasóinknak egy minden tekintetben kifogástalan legelői tártóhelyet.

A képről látszik, hogy a forrás foglalás kutterűen van kiképezve. A teteje betonlappal le van zárva és erre földet kell dobni, hogy a vize tartó foglalás teljesen el legyen zárva. A vize tartóból 3—4 centiméter átmérőjű cső vezet a vályuhoz. Minthogy a források rendszeresen hegyoldalon vannak, könnyű a csövet úgy vezetni, hogy a vályu a vize tartóban levő víz színénél mélyebben álljon. A vályuhoz egy cső vezet a vizet. Különös figyelmet érdemel a vizezető cső alján levő elzárócsap. Ezt a csapot csak télen nyitjuk ki, amikor a vizet nem engedjük a vályuba

folyni, hanem tovább folyik a vizevezető csővön, amíg a víz a föld felszínére jut. Ilyen berendezés mellett télen a vályu víz nélkül áll és a berendezés szerkezetét a fagy nem repesztheti

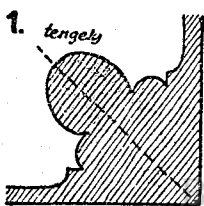

meg. A vályuból egy túl folyó cső vezet le a vizet. Ez az itató berendezés nagyon egyszerű és könnyen el lehet készíteni házilag. Olcsó és nagy jelentősége, hogy az állatok állandóan egészséges, tiszta és friss vizet kapnak a legelőn.

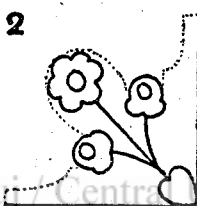
Úlj le sógor, te is koma,
Terítve van a lakoma,
De nem hasznak, ép eszeknek:
A Magyar Nép érkezett meg.

Tervezési mód magyar díszítő elemekből

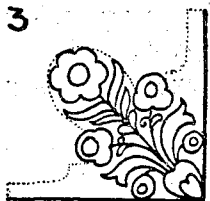
Sarokdíszítés készítése

1. Meghatározzuk a kitöltendő részt

2. Felkesszük afő alapformákat-elemeket

3. A díszítés fő részét kiképezzük, a virág és szár közé levél-díszeket teszünk.

4. hozzáragasztjuk az előző formához azokat a részeket, amelyek kitöltik az előző meghatározott (1.) területet

Sarokdíszítés.

Mellékelt rajzunk 4 ábrában megmutatja, hogyan kell haladnunk lépésről-lépésre a sarokdíszítés tervezésénél. A rajzon levő utbaigazítás mindent feltüntet, csak azt kell megjegyeznünk, hogy nem szabad mereven ragaszkodni egy és ugyanazon formához, lehetőleg változatosan válasszuk ki a díszítésre legmegfelelőbb elemet és ha a sarok szegélydíszítésben folytatódik, ne csak melléhelyezzük a szegélyt, hanem valamelyes szárral, levéllel vagy virággal kapcsoljuk szervesen össze a két díszítést.

A ló és a szamár.

Egy embernek lova meg egy szamara volt. Midőn együtt kocogtak, oda szólott a szamár a lónak:

— Vedd át terhemnek egy részét, ha azt akarod, hogy megéljek.

A ló azonban nem hajlott szavára. A szamár végre is összeroskadt a teher súlya alatt s kiadta páróját. Midőn gazdája most minden terhet a ló hátára tett, még a szamár bőrét is, keseregni kezdett a ló:

— Én ugyan megjártam! Nem akartam egy kis terhet vállalni s most az egészét, még a szamár bőrét is magamnak kell cipelnem!

Házigazda a nyaralni szándékozókhoz: Ennek a háznak minden szobája telve van fenyő-illattal. Itt minden rossz tüdő meggyógyul.

A házaspár: De mi nem vagyunk tüdőbajosok.

Házigazda: Igazán kár!...